SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 363/2023-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [redacted], [redacted], [redacted], zastúpeného JUDr. Davidom Vörösom, advokátom, Landererova 8, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava IV (od 1. júna 2023 Mestského súdu Bratislava II) v konaní vedenom pod sp. zn. 58Em/3/2020 (v súčasnosti vedenom pod B4-58Em/3/2020) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. 58Em/3/2020 **b o l i p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo sťažovateľa na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Mestskému súdu Bratislava II **p r i k a z u j e** v konaní vedenom pod sp. zn. B4-58Em/3/2020 konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **4 000 eur**, ktoré **j e** mu Mestský súd Bratislava II **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Mestský súd Bratislava II **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **663,57 eur** a zaplatiť ich právnemu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 29. mája 2023, prijatou uznesením ústavného súdu č. k. I. ÚS 363/2023-15 z 22. júna 2023 na ďalšie konanie v celom rozsahu, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na starostlivosť o deti a ich výchovu (sťažovateľom označené právo na styk s maloletým dieťaťom, pozn.) podľa čl. 41 ods. 4 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitostí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) od 1. júna 2023 Mestského súdu Bratislava II (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 58Em/3/2020, ktoré je v súčasnosti vedené pod B4-58Em/3/2020. Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov, priznal mu primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Zo sťažovateľom predneseného skutkového stavu vyplýva, že sťažovateľ je ako otec maloletej [redacted], [redacted] (ďalej len „maloletá“), účastníkom konania o úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletej, ktoré je vedené na mestskom súde (predtým na Okresnom súde Bratislava IV), v konaní v súčasnosti vedenom pod sp. zn. B4-13P/108/2019. Uvedené konanie stále prebieha. Poukazuje aj na prieťahy v tomto konaní.

3. Z dôvodu, že matka maloletej neumožňovala sťažovateľovi stretávanie sa so svojou dcérou, a to spôsobom a v čase určenom v uznesení Okresného súdu Bratislava IV č. k. 25P/22/2020 z 31. marca 2020, ktorým súd nariadil neodkladné opatrenie o dočasnom zverení maloletej do osobnej starostlivosti matky a o úprave styku sťažovateľa s maloletou (ďalej len „exekučný titul“), podal sťažovateľ v pozícii oprávneného 7. augusta 2020 okresnému súdu návrh na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých, v ktorom žiadal nariadiť matke výkon neodkladného opatrenia (uznesenia okresného súdu č. k. 25P/22/2020 z 31. marca 2020 v spojení s uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 11CoP/159/2020 z 15. júla 2020). Aj napriek tomu, že nariadenie výkonu rozhodnutia vo veci maloletých malo byť vybavené súdom urýchlene a prednostne, sťažovateľ vymedzuje obdobie prieťahov a neefektívnej činnosti súdu, a to najmä v podobe:
a) absolútnej nečinnosti rok a štyri mesiace od podania návrhu (prvé pojednávanie sa uskutočnilo 9. decembra 2021, ktoré bolo odročené na 13. január 2022), a to aj napriek urgenciám sťažovateľa (28. augusta 2020, 25. septembra 2020, 9. novembra 2020);
b) vydania uznesenia č. k. 58Em/3/2020 z 25. marca 2022 o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým bola uložená povinnosť rodičov maloletej podrobiť sa odbornému sociálno-psychologickému poradenstvu v stanovenom rozsahu, ktoré malo byť zrealizované v lehote 6 mesiacov, a aj napriek tomu, že k tomu ku dňu podania ústavnej sťažnosti nedošlo, súd nevykonal žiadne kroky smerujúce k jeho realizácii;
c) ďalšieho pojednávania 1. decembra 2022, na ktorom bola matka maloletej upozornená na možnosť uloženia poriadkovej pokuty v prípade obštrukcií, a posledného pojednávania 23. marca 2023, na ktorom došlo k zhodnoteniu aktuálnej situácie a odročeniu na neurčito.

II.
Argumentácia sťažovateľa

4. Na podklade chronológie uskutočnených úkonov konajúceho súdu v napadnutom konaní sťažovateľ zdôrazňuje, že v dôsledku jeho neefektívneho a nesprávneho postupu došlo k priamemu porušeniu práva otca na styk s dieťaťom a zároveň k vážnemu narušeniu vzťahu medzi otcom a dcérou.

5. Sťažovateľ poukazuje na jednotlivé skutočnosti, ktoré sú rozhodné pre posúdenie prieťahov:
5.1. k právnej a faktickej zložitosti veci uvádza, že vo vzťahu k predmetu konania nejde o nijak zvlášť zložitú vec či už po stránke skutkovej, alebo právnej, a súčasne zdôrazňuje, že akákoľvek právna a skutková zložitosť by pritom neospravedlňovala takmer jeden a polročnú nečinnosť súdu vo veci nariadenia výkonu rozhodnutia vo veci maloletých;
5.2. vo vzťahu k správaniu sťažovateľa je toho názoru, že svojím postupom nezapríčinil prieťahy v konaní, dokonca viackrát vyzýval súd na promptné prejednanie veci;
5.3. k postupu samotného súdu uvádza, že je spojený s opakovanými prieťahmi a obdobiami neefektívnosti (takmer rok a pol nedošlo k žiadnemu úkonu súdu smerujúcemu k prejednaniu veci a tiež v tom, že neodkladné opatrenie nie je zrealizované ani po viac ako roku).

6. Sťažovateľ tiež žiada primerané finančné zadosťučinenie, ktorého priznanie odôvodňuje najmä pretrvávajúcimi prieťahmi a neefektívnou činnosťou mestského súdu (a to aj napriek jeho urgenciám), celkovou dĺžkou konania v trvaní takmer troch rokov, vážnym narušením vzťahu medzi ním a dcérou, ako aj v nerealizovaní styku so svojou maloletou dcérou približne po dobu troch rokov.

III.
Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

7. Mestský súd považuje sťažnosť za čiastočne dôvodnú, keďže (bývalý) okresný súd nekonal vo veci plynulo, a to najmä v období od 28. augusta 2020 do 2. decembra 2020 a od 21. januára 2021 do 19. júla 2021. Následne súd konal bez prieťahov, pričom v súčasnej dobe sa naďalej realizuje neodkladné opatrenie uložené rodičom, ako i maloletej, ktoré sa pravidelne vyhodnocuje. Súčasne poznamenáva, že od 18. mája 2023 došlo až k trom zmenám v osobe zákonného sudcu, pričom posledné dve zmeny súvisia s implementáciou novej súdnej mapy. Zákonnej sudkyni [redacted] bola vec pridelená 4. júla 2023. Súd uznáva, že od podania návrhu uplynuli už dva roky, dĺžku konania však ovplyvňuje situácia v rodine a najmä nariadené neodkladné opatrenie, ktorého výsledky budú podkladom na rozhodnutie vo veci samej. Súčasťou vyjadrenia je chronologický prehľad úkonov v napadnutom konaní.

III.2. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ v úvode deklaruje, že aj na základe vyjadrenia mestského súdu považuje ústavnú sťažnosť dôvodnú v celom rozsahu. Osobitne zdôrazňuje najmä nečinnosť bývalého okresného súdu rok a štyri mesiace od podania návrhu. Spochybňuje správnosť tvrdenia súdu, že dĺžku

konania ovplyvňuje najmä situácia v rodine. Dĺžku v najväčšej miere ovplyvnilo práve to, že o sťažovateľovom návrhu podanom v auguste 2020 bolo nariadené pojednávanie až v decembri 2021. Ak by neboli prieťahy, došlo by aj k skoršiemu nariadeniu neodkladného opatrenia a aj k možnému riešeniu situácie. Prieťahy prispeli k zhoršeniu celej situácie a najmä k odlúčeniu medzi sťažovateľom a jeho maloletou dcérou. Na ujmu sťažovateľa nemôže byť skutočnosť, že od 18. mája 2023 došlo k trom zmenám v osobe zákonného sudcu. Rovnako to nepredstavuje žiadnu poľahčujúcu okolnosť. Spôsobená ujma (aspoň čiastočne reparovateľná finančným zadosťučinením) je vo svojej podstate nenahraditeľná a bude mať na vzťah medzi sťažovateľom a jeho maloletou dcérou dlhotrvajúce následky. V ostatnom odkazuje na obsah ústavnej sťažnosti.

IV.
Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie súdu o zabezpečení realizácie právoplatného a vykonateľného súdneho rozhodnutia, ktorým bol formou neodkladného opatrenia upravený styk otca s maloletou dcérou a ktorý sa nerealizuje z dôvodu, že povinná – matka podľa tvrdení sťažovateľa riadny styk s maloletou znemožňuje. K náprave vážneho narušenia vzťahu medzi otcom a maloletou dcérou nedošlo podľa názoru sťažovateľa ani podaním návrhu na nariadenie výkonu exekučného titulu, a to v dôsledku namietaného nesprávneho a neefektívneho postupu okresného súdu v napadnutom konaní, čo malo za následok porušenie jeho základných práv vyplývajúcich z ústavy a dohovoru.

IV.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

11. Výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí podľa § 370 Civilného mimosporového poriadku (ďalej aj „CMP“) a nasl. predstavuje nútené vymoženie povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím. Podmienkou núteného výkonu je okrem existencie vykonateľného rozhodnutia a návrhu oprávnenej osoby, prípadne uznesenia súdu o začatí konania, aj dobrovoľné nesplnenie povinnosti uloženej súdnym rozhodnutím. V danom prípade sa sťažovateľ – otec domáhal realizácie svojho práva na styk s maloletou dcérou. Ustanovenia Civilného mimosporového poriadku upravujú jednotlivé právne nástroje, ktoré majú viesť k dobrovoľnému plneniu rozhodnutia, prípadne k podrobeniu sa rozhodnutiu, napr. výzva na dobrovoľné plnenie, upozornenie a nariadenie pojednávania (§ 379 ods. 1 a nasl. CMP), ukladanie pokuty (§ 382 ods. 1 CMP), výzva na zastavenie príslušných dávok (§ 383 ods. 1 CMP), pričom tiež upravuje odňatie dieťaťa (§ 386 ods. 1 a nasl. CMP) ako priamy spôsob výkonu rozhodnutia o výchove maloletých detí. Postup súdu v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých detí je závislý od konkrétnych okolností prípadu. Taktiež je potrebné uviesť, že realizácia rozhodnutia o výchove maloletých detí bude od určitého veku dieťaťa takmer vždy závislá nielen od vôle rodičov, ale aj maloletého dieťaťa. V týchto prípadoch tak súd len vytvára,

prípadne zabezpečuje vhodné predpoklady na realizáciu rozhodnutia, nemá však vo svojej moci dosiahnuť to, aby jeho pôsobenie vždy viedlo k výkonu rozhodnutia (m. m. IV. ÚS 452/2013).

12. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje; správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval aj ústavnú sťažnosť sťažovateľa.

13. Pri posudzovaní kritéria právnej zložitosti ústavný súd hodnotí, že konanie spočívajúce vo vynútení splnenia súdneho rozhodnutia vyžadujúce citlivý prístup orgánov verejnej moci tvorí štandardnú a pomerne početnú súčasť rozhodovacej činnosti súdov.

14. Pokiaľ ide o hľadisko skutkovej zložitosti veci, je potrebné uznať pri tomto druhu konania vzhľadom na jeho charakter vyšší stupeň náročnosti z hľadiska potreby dokazovania týkajúceho sa otázky dodržiavania povinností vyplývajúcich zo súdneho rozhodnutia o úprave styku. Práve z dôvodu nevyhnutnosti zistiť, či sa matka podrobuje rozhodnutiu, o ktorého výkon ide, a či prípadne existujú ospravedlniteľné dôvody, pre ktoré sa matka nemôže podrobovať rozhodnutiu, je takéto konanie v zásade skutkovo zložitejšie, keďže aj v dôsledku princípu materiálnej pravdy, ktorý sa uplatňuje v civilných mimosporových konaniach, sa kladú zvýšené nároky na vo veci konajúci všeobecný súd v kontexte jeho povinnosti zisťovať skutočný stav veci, nielen stav účastníkmi tvrdený (čl. 6 CMP). Skutková zložitosť v jednotlivých prípadoch môže vyplývať aj z nevyhnutnosti súdu rešpektovať záujmy a práva detí a špecifiká ich správania v pre ne záťažových situáciách, čo spravidla vyvoláva potrebu spolupráce súdu so znalcami, resp. s odborníkmi z oblasti psychológie, pedagogiky a ďalších oblastí. V konečnom dôsledku faktické správanie maloletých detí v tomto type konania neraz sťažuje rozhodovanie súdu o výbere adekvátnych prostriedkov na výkon rozhodnutia (napr. III. ÚS 170/2014).

15. V okolnostiach prípadu vec sťažovateľa nepochybne vykazuje vyššiu mieru skutkovej zložitosti, ktorá je daná v prvom rade narušeným vzťahom medzi otcom a matkou maloletej, ktorý ovplyvňuje aj samotný vzťah medzi otcom a maloletou dcérou. Skutkovú zložitosť veci ústavný súd primerane zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia (napr. IV. ÚS 135/2013, II. ÚS 4/2021).

16. Ústavný súd pri posudzovaní označeného kritéria prihliadal aj na povahu konania dotýkajúceho sa ochrany záujmov maloletých detí a ich osobného statusu, ktoré si vo všeobecnosti vyžadujú postup súdu s osobitnou starostlivosťou (m. m. II. ÚS 33/99, I. ÚS 53/02) i promptnosťou vykonávania procesných úkonov. Mimoriadny význam v konaní o výkon rozhodnutia o výchove maloletých má plynutie času, čo kladie osobitnú požiadavku na rýchlosť a plynulosť konania súdu (porovnaj napr. rozsudky ESĽP vo veciach Nuutinen proti Fínsku z 27. 6. 2000, bod 110, Hokkanen proti Fínsku z 23. 9. 1994, bod 72, Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004, bod 106, Kříž proti Českej republike z 9. 1. 2007, bod 74, Hub proti Nemecku z 9. 4. 2009, bod 48). Povaha tohto konania preto podmieňovala prísnejšie hodnotenie jeho priebehu ústavným súdom. Predmet konania má mimoriadny význam pre sťažovateľa, pretože jeho výsledok má podstatný vplyv

na možnosť riadneho výkonu rodičovských práv a povinností otca, ako aj na užívanie jeho práva na rešpektovanie rodinného života.

17. Pri hodnotení správania sťažovateľa ústavný súd nezistil také jeho správanie, ktoré by prispelo k zbytočným prieťahom v napadnutom konaní.

18. Posledným hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa, bol postup samotného okresného súdu.

19. Napadnuté konanie bolo iniciované sťažovateľom – otcom v auguste 2020, v čase podania ústavnej sťažnosti (29. máj 2023, pozn.) prebiehalo približne 2 roky a 9 mesiacov, teda takmer 3 roky. V priebehu konania bolo uznesením z 25. marca 2022 nariadené výchovné opatrenie (potvrdené inštančne nadriadeným súdom), ktoré sa priebežne a pravidelne približne v mesačných intervaloch vyhodnocovalo (v podobe dosiaľ 11 správ od Centra pre deti a rodiny Bratislava-Učiteľská, pozn.), trikrát sa uskutočnilo pojednávanie (13. januára 2022, 1. decembra 2022, 23. marca 2023) a trikrát došlo k zmene zákonného sudcu. Napriek uvedenému však k realizácii plnohodnotného styku otca s maloletou dcérou tak, ako to to upravuje vykonateľné rozhodnutie súdu, nedochádza.

20. Ústavný súd, vychádzajúc z chronologického prehľadu vykonaných úkonov v napadnutom konaní, ako aj z obsahu vyžiadaného spisu, konštatuje, že postup okresného súdu v napadnutom konaní vykazuje znaky nečinnosti, ale predovšetkým neefektívnej činnosti. Kým nečinnosť v postupe okresného súdu možno identifikovať v úvodnej fáze konania [po podaní návrhu až do nariadenia prvého termínu pojednávania (19. júla 2021), resp. do uskutočnenia prvého pojednávania 13. januára 2022], čo v zásade nerozporuje ani okresný súd, tak neefektívnosťou v postupe okresného súdu je poznačená ďalšia fáza konania, a to najmä po vydaní potvrdzujúceho uznesenia odvolacieho súdu z 26. mája 2022. Hoci z priebehu napadnutého konania vyplynula istá skutková zložitosť veci, samotné, hoci aj pravidelné vyhodnocovanie splnenia účelu výchovných opatrení bez takého reálneho výsledku, ktorý by bol v prospech realizácie styku sťažovateľa so svojou dcérou, svedčí o neefektívnom postupe súdu v danej veci. Takýto neefektívny a zdĺhavý postup súdu potom prirodzene nevyústil do realizácie nariadeného výchovného opatrenia v časovom limite šiestich mesiacov. Ústavný súd uvádza, že si je vedomý zložitej situácie v rodine sťažovateľa, avšak vzhľadom na osobitnú požiadavku na rýchlosť a plynulosť konania súdu v tomto konaní možno prisvedčiť sťažovateľovi, že neefektívny a nesústredený postup súdu k náprave vzťahu medzi sťažovateľom a jeho maloletou dcérou nepochybne neprispieva. Z uvedených dôvodov nemožno ospravedlniť doterajšiu celkovú dĺžku konania, ktorého účelom je už „len“ zabezpečiť realizáciu styku podľa právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu.

21. Na predmetnom závere nemôže nič zmeniť ani skutočnosť, že vo veci došlo k trojnásobnej zmene zákonného sudcu (18. mája 2023, 16. júna 2023 a naposledy 4. júla 2023). Ústavný súd zdôrazňuje, že akékoľvek systémové nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti nemožno pripisovať na ťarchu účastníkov súdneho konania a mieru ochrany ich základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy oslabiť poukázaním na obmedzené personálne kapacity príslušných súdov (napr. III. ÚS 85/2019, I. ÚS 21/2020).

22. Vychádzajúc z uvedených zistení a zo záverov, ústavný súd konštatuje, že doterajší postup okresného súdu v napadnutom konaní nie je možné považovať za súladný so základným právom

sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa ústavy a právom na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa dohovoru. Preto ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

VI.2. K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa na starostlivosť o deti a ich výchovu podľa čl. 41 ods. 4 ústavy:

23. Domáhať sa ochrany základných práv podľa čl. 41 ods. 1 až 5 ústavy je možné len v medziach zákona, ktorý tieto ustanovenia vykonáva (čl. 51 ods. 1 ústavy). Konanie o výkon rozhodnutia podľa Civilného mimosporového poriadku je osobitným druhom vykonávacieho konania smerujúceho k dosiahnutiu účelu základného konania, pri ktorom vystupuje popri ochrane rodičovských práv do popredia najlepší záujem dieťaťa.

24. V napadnutom konaní bol „v hre“ styk otca s maloletou dcérou, ktorá bola neodkladným opatrením dočasne zverená do osobnej starostlivosti matky, teda výkon rodičovských práv otca k maloletej dcére, s ktorým je spojená možnosť jeho výchovného pôsobenia, vytvárania, resp. upevňovania citovej väzby. Je nepochybné, že faktické nedodržiavanie režimu súdom formálne upravených rodičovských práv môže pri ukrátenej strane viesť k porušeniu rodičovských práv v úrovni zákonnej a v prípadoch zásahu do samotnej podstaty práv aj v rovine ústavnej.

25. Zistenie zbytočných prieťahov v konaní o výkon rozhodnutia svedčí v okolnostiach prípadu o prítomnosti takého porušenia rodičovských práv sťažovateľa, ktoré dosahuje ústavnú intenzitu. Po uplynutí takmer troch rokov od začatia vykonávacieho konania totiž nedošlo k naplneniu jeho účelu. Čas zohráva v takomto druhu konania mimoriadnu úlohu, preto súd má pristupovať k opatreniam promptne, aby nedochádzalo uplynutím času k faktickému odobreniu vzniknutého stavu, keď obnovenie vzťahu medzi dieťaťom a rodičom domáhajúcim sa kontaktu je výrazne sťažené, tak ako sa to stalo v tejto veci. V dôsledku neefektívneho postupu okresného súdu nedošlo k budovaniu, rozvíjaniu rodičovského vzťahu otca s maloletou dcérou, preto podľa názoru ústavného súdu došlo k podstatnému sťaženiu výkonu rodičovských práv otca aj do budúcna. Takýto faktický stav stavia ústavnú a zákonnú ochranu rodičovstva a rodiny, ako aj práva rodiča skôr do roviny teoretickej ako reálnej a skutočnej.

26. Z tohto dôvodu ústavný súd vyslovil, že v spojení s porušením základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 22 tohto nálezu) došlo aj k porušeniu základného práva sťažovateľa zaručeného čl. 41 ods. 4 ústavy (bod 1 výroku nálezu).

V.

Príkaz konať vo veci a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

27. Keďže napadnuté konanie v čase rozhodovania ústavného súdu nie je právoplatne skončené, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy mestskému súdu (na ktorého podľa § 18n ods. 2 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov prešiel výkon súdnictva od 1. júna 2023 *ex lege* v rodinnoprávnych veciach) prikázal, aby v napadnutom konaní konal bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku tohto nálezu).

20. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur z dôvodov podľa bodu 6 tohto nálezu. Ústavný súd pri rozhodovaní o návrhu sťažovateľa na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. Berúc do úvahy charakter predmetu konania (nariadenie výkonu rozhodnutia vo veciach maloletých), obdobie právnej neistoty sťažovateľa (takmer 3 roky) a všetky okolnosti daného prípadu, majúc na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval priznanie sumy 4 000 eur za primerané finančné zadosťučinenie podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (bod 3 výroku tohto nálezu).Ústavný súd nevyhovel časti ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ žiadal priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu (bod 5 výroku nálezu).

VI.
Trovy konania

28. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 663,57 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

29. Ústavný súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal z obsahu súdneho spisu a z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2023 je 208,67 eur a hodnota režijného paušálu je 12,52 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby uskutočnené v roku 2023 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a vyjadrenie k vyjadreniu mestského súdu), čo predstavuje celkom sumu 663,57 eur.

30. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu